

Oseбно

denar, varnost, cilji, naložbe

št. 01, maj 2011

Izzivi
4 življenjska obdobja,
20 nujnih nalog

Odločitve
Ko tvegamo,
če nič ne tvegamo

NLB Skupina

**Finance
me ne
zanimajo**

Pravno obvestilo

Opozorilo vlagateljem: Družba NLB Skladi, upravljanje premoženja, d.o.o. (v nadaljevanju: NLB Skladi), upravlja krovni sklad NLB Skladi. Storitve trženja in prodaje investicijskih kuponov podskladov krovnega sklada NLB Skladi opravljata na podlagi pooblastila družbe NLB Skladi tudi Nova Ljubljanska banka d.d., Ljubljana, in Banka Celje d.d. Podrobnejši podatki in informacije o krovnem skladu oziroma posameznih podskladih krovnega sklada so vsebovani v prospektu krovnega sklada z vključenimi pravili upravljanja in v izvlečkih prospekta podskladov. Pred pristopom vlagatelja k pravilom upravljanja krovnega sklada morajo družba NLB Skladi oziroma drugi osebi, ki sta pooblašteni za trženje in prodajo investicijskih kuponov podskladov, vlagatelju brezplačno izročiti izvleček prospekta podsklada, na njegovo zahtevo pa morajo vlagatelju brezplačno izročiti tudi prospekt krovnega sklada z vključenimi pravili upravljanja ter zadnja objavljena revidirano letno in polletno poročilo krovnega sklada. Izvlečki prospekta podskladov, prospekt krovnega sklada z vključenimi pravili upravljanja, zadnja objavljena revidirano letno in polletno poročilo krovnega sklada ter druga gradiva, podatki in informacije o krovnem skladu oziroma posameznih podskladih krovnega sklada so vlagateljem dostopni na sedežu družbe NLB Skladi na Trgu republike 3 v Ljubljani vsak delovni dan med 10. in 12. uro, na pooblaščenih vpisnih mestih Nove Ljubljanske banke d.d., Ljubljana, in Banke Celje d.d., med njihovim delovnim časom ter na spletni strani www.nlbskladi.si. Družba NLB Skladi objavlja podatke o gibanju vrednosti enote premoženja posameznega podsklada vsak delovni dan v časniku Finance in na spletni strani www.nlbskladi.si. Zgodovinski podatki o donosih ne zagotavljajo donosov v prihodnosti. Donosnost naložbe v posamezni podsklad bo v največji meri odvisna od prihodnjega splošnega gibanja tečajev vrednostnih papirjev na svetovnih kapitalskih trgih, v manjši meri pa tudi od provizij in stroškov posameznega podsklada ter uspešnosti družbe NLB Skladi pri upravljanju premoženja podsklada. Zaradi neugodnih gibanj tečajev vrednostnih papirjev in valut obstaja možnost, da vlagatelj med varčevanjem ne dobi povrnjenih vseh sredstev, ki jih je vložil v investicijske kupone posameznega podsklada. Krovni sklad družbe NLB Skladi ni bančna storitev in ne prinaša zajamčene ali garantirane

donosnosti. Tako naložbe v posamezne podsklade krovnega sklada tudi niso vključene v sistem zajamčenih vlog, ki velja za vloge fizičnih oseb in malih pravnih oseb na transakcijskih računih, hranilnih vlogah, denarnih depozitih in blagajniških zapisih oziroma potrdilih o depozitu, ki se glasijo na ime, zbranih pri bankah in hranilnicah. Naše ocene so izdelane na podlagi javno dostopnih podatkov, za katere menimo, da so verodostojni, vendar pa za njihovo natančnost in celovitost ne jamčimo. Družbi NLB Skladi in NLB ne prevzemata odgovornosti za posledice odločitev, sprejetih na podlagi mnenj in informacij, ki jih vsebuje ta bilten. Omenjeni podatki v tem biltenu ne pomenijo priporočila za nakup ali prodajo katerikoli vrednostnih papirjev, finančnih naložb ali naložbenih skupin niti niso javna ponudba vrednostnih papirjev, ampak gre le za podatke in ocene, izdelane na podlagi javno dostopnih informacij, namenjene obveščanju zainteresiranih strank. Družbi NLB Skladi in NLB sta in bosta sklepali posle z nekaterimi vrednostnimi papirji ali naložbenimi skupinami, ki so navedene v tem biltenu, in z drugimi vrednostnimi papirji. V te vrednostne papirje in naložbene skupine nalagajo tudi posamezni podskladi krovnega sklada NLB Skladi. Osebe, ki v tej publikaciji podajajo mnenja in komentarje glede dogodkov na kapitalnih trgih (in/ali z njimi povezane osebe), del osebnega premoženja neposredno ali posredno (prek investicijskih skladov) investirajo tudi v vrednostne papirje izdajatelj iz geografskih območij in/ali gospodarskih panog, v zvezi s katerimi podajajo mnenja. Nadzorna organa družbe NLB Skladi oziroma NLB sta Agencija za trg vrednostnih papirjev, Poljanski nasip 6, Ljubljana, oziroma Banka Slovenije, Slovenska 35, Ljubljana. Priporočila izdajateljem niso bila razkrita. Z izdajatelji, ki so predmet priporočil in analiz, ni pomembnejših kapitalskih povezav in ni drugih pomembnih finančnih interesov. To tržno sporočilo je namenjeno obveščanju strank o storitvah NLB d.d. v zvezi s finančnimi instrumenti. Naložbe v finančne instrumente so tvegane. Informacije o storitvah NLB d.d., finančnih instrumentih in z njimi povezanih tveganjih so na voljo v Splošnih pogojih poslovanja s finančnimi instrumenti NLB d.d., Ljubljana, ki so dostopni na spletni strani www.nlb.si in v poslovalnicah NLB d.d., kjer je možno skleniti poslovno razmerje za opravljanje investicijskih storitev. Stori-

tve na področju poslovanja s finančnimi instrumenti NLB d.d. opravlja le na pobudo stranke.

Zavarovalnica, ki trži in sklepa zavarovanje: NLB Vita, življenjska zavarovalnica d.d. Ljubljana Zavarovanje tržijo poslovne enote NLB d.d. in Banke Celje d.d. Banki pri tem nastopata kot zavarovalna posrednika ter za donose in izplačila glavnice ne jamčita. Življenjska zavarovanja niso depoziti in niso vključena v sistem zajamčenih vlog. Pri naložbenih življenjskih zavarovanjih je donos odvisen od gibanja vrednosti enot investicijskih skladov. Tveganje, da bi bil znesek izplačila ob zaključku življenjskega zavarovanja nižji od zneska vplačila, prevzema sklenitelj zavarovanja.

V primeru nastanka zavarovalnega primera NLB Vita, življenjska zavarovalnica d.d. Ljubljana jamči za izplačilo v višini zavarovalne vsote.

V skladu z Zakonom o varovanju osebnih podatkov vas obveščamo, da lahko v NLB Poslovalnicah kadarkoli podpišete izjavo, da ne želite biti vključeni v akcije neposrednega trženja. Uporabniki NLB Klik ali NLB Teledoma, pa nam lahko to sporočite tudi prek svoje telefonske oziroma spletne banke. V tem primeru bomo preprečili uporabo vaših osebnih podatkov za namene neposrednega trženja.

Nova Ljubljanska banka d.d., Ljubljana, Trg republike 2, Ljubljana, vpisana v sodni register pri Okrožnem sodišču v Ljubljani, št. reg. vpisa: 1/25578/00, znesek osnovnega kapitala: 74.327.758,31 EUR, davčna št.: 91132550.

Tiskovina je informativne narave. Pridržujemo si pravico do sprememb. Za napake v tisku in morebitne skrite napake v zvezi s tiskom ne prevzemamo odgovornosti. Vsi uporabniki objavljeno vsebino uporabljajo na lastno odgovornost. Vabimo vas, da ob sklenitvi pogodbe v banki preverite veljavne pogoje in lastnosti storitve. NLB d.d., Trg republike 2, 1000 Ljubljana, maj 2011.

NLB Nasvet na vašem iPadu

Pripravlja se prva
NLB predstavitev
NLB Nasvet.
Naložili jo boste
lahko povsem
brezplačno.
Na iPadu boste
obiskali App
Store in poiskali
NLB Nasvet.

Razumljivo

Finance me ne zanimajo

4

Finančni klepet

Mag. Božo Jašovič, predsednik uprave NLB:
Osebne finance so intimna stvar

6

Izzivi

Naj (ne)uresničena finančna priložnost

8

Varčujemo kot Nemci in Avstrijci

9

4 življenjska obdobja, 20 nujnih nalog

10

Strokovnjaka pojasnjujeta: hrana in delnice

12

Kako si zagotovim dodatno pokojnino?

13

Varnost

Koliko denarja morate imeti pri sebi,
da se počutite finančno varni?

14

12 x 70 % mesečnega neto prihodka =
varnostna rezerva

15

Inflacija! V kaj naj vložim denar?

16

Zavarujte sebe, zaščitite bližnje

17

Odločitve

Na koga se običajno obrnete po nasvet
za finančne odločitve?

18

Bančna poslovalnica včeraj, danes, jutri

19

Nekoč bi radi družino in hiško v gozdu

20

Ko tvegamo, če nič ne tvegamo

21

Komentar

Preveč izbire, več zadolževanja?

22

**mag. Robert
Kleindienst,**

član uprave NLB

Ni vse za vsakogar

Ne glede na to, ali se uvrščamo med bolj ali manj premožne posameznike ali družine, naše osebne finance danes in jutri niso odvisne le od višine naših dohodkov in naše pridnosti pri varčevanju. Odvisne so tudi od vrste drugih pomembnih odločitev. Se v časih nizkih splošnih obrestnih mer zadolžujemo s krediti s stalno ali spremenljivo obrestno mero? Prihranke razporejamo tako, da lahko pričakujemo zadovoljivo donosnost, ne da bi prevzemali za nas prekomerno naložbeno tveganje? Smo ustrezno zavarovani? Imamo osebne finance dovolj pregledno organizirane? Znamo dovolj jasno ločiti pomembne, a manj nujne strateške finančne cilje od nujnih kratkoročnih? Za doseganje zelo oddaljenih strateških finančnih ciljev, kot je na primer dodatna pokojnina, začnemo varčevati dovolj zgodaj? Razumemo pomen davkov in transakcijskih stroškov za donosnost naših prihrankov? Se morda zadolžujemo prek meje vzdržnosti?

Čeprav se s temi pomembnimi vprašanji v življenju srečuje velika večina posameznikov, nam naš šolski sistem zadovoljivih znanj žal tudi danes ne daje. In to v razmerah, ko je ponudba finančnih produktov čedalje bolj raznovrstna, izbira pa temu ustrezno zahtevnejša. Večina finančnih produktov je koristnih, a ne za vsakogar, pomembno pa je tudi, v kolikšni meri. Tako je denimo kredit nadvse koristen produkt, a le do tiste meje, ko ga lahko brez večjih težav poplačamo. Za določen tip strank in doseganje določenih finančnih ciljev so najustrežnejša naložba delniški produkti, za druge pa bančni depoziti. Ponudniki finančnih produktov in rešitev moramo pri izobraževanju in finančnem ozaveščanju prebivalstva odigrati večjo vlogo, kot smo jo doslej. Tudi zato, ker se bo to na koncu poplačalo tudi nam. Zadovoljne stranke, ki bodo s pomočjo korektnega finančnega nasveta kupile kakovosten produkt po svoji meri, bodo na dolgi rok prinesle več koristi kot stranke, ki se zadolžijo prekomerno ali v napačni valuti, ali stranke, ki varčujejo v zanje neustreznih varčevalnih ali naložbenih produktih.

Želimo si, da v reviji Oseбно, ki je danes prvič v vaših rokah, najdete informacije, ki vam bodo pomagale k sprejemanju za vas ustreznih finančnih odločitev. Vabimo vas tudi, da se oglasite v eni izmed naših poslovalnic. S posvetom z enim od skoraj dva tisoč predstavnikov poslovne mreže NLB po vsej Sloveniji se boste prepričali, da je NLB še vedno strokovna in prijazna banka – banka, usmerjena k stranki.

Alenka Recelj in Andrej Čušin, NLB

Če vas finance res ne zanimajo, vas lahko to še kako drago stane. Nazorno vam predstavljamo, zakaj se splača dobro razumeti svoje osebne finance.

Finance me ne zanimajo

Urejene osebne finance

- Učinkovito obvladam porabo denarja.
- Z ustreznimi zavarovanji poskrbim za finančno zaščito sebe in svojih najbližjih.
- Oblikujem ustrezno varnostno rezervo.
- Varčujem za pokojnino.
- Sistematično in načrtno ustvarjam prihranke in plemenitim osebno premoženje.
- Zadolžujem se do razumne ravni.
- Na pričakovane spremembe v življenju se finančno pripravim.

Osebne finance obravnavajo pridobivanje, porabo in z njima povezano upravljanje denarnih sredstev posameznika. Če jim ne namenimo dovolj pozornosti, lahko izberemo neustrezen način varčevanja, zaradi česar imamo težave pri doseganju svojih finančnih ciljev in se po nepotrebnem izpostavljam večjemu tveganju, kot bi bilo potrebno, ter si s tem ne nazadnje poslabšamo celo kakovost življenja.

Da bo upravljanje našega denarja čim bolj učinkovito, ali povedano po domače, da si lahko kaj tudi privoščimo in živimo s čim manj skrbmi, se moramo organizirati. Prvi korak na poti do varne finančne prihodnosti je vzpostavitev finančnega arhiva.

Spomin rad zavaja. Urejen finančni arhiv je boljše nadomestilo in odlična podlaga za finančno načrtovanje. Omogoča namreč preprost, a zanesljiv pregled finančne dokumentacije, kot so položnice, računi, zavarovalne police, davčne napovedi in podobno. Le tako lahko vemo, koliko denarja prejemo in predvsem, kako in koliko ga porabimo. Ljudje namreč radi precenjujemo prejeme in podcenjujemo izdatke. Za učinkovito obvladovanje osebnih financ pa je nujno, da porabimo manj denarja, kot ga zaslužimo.

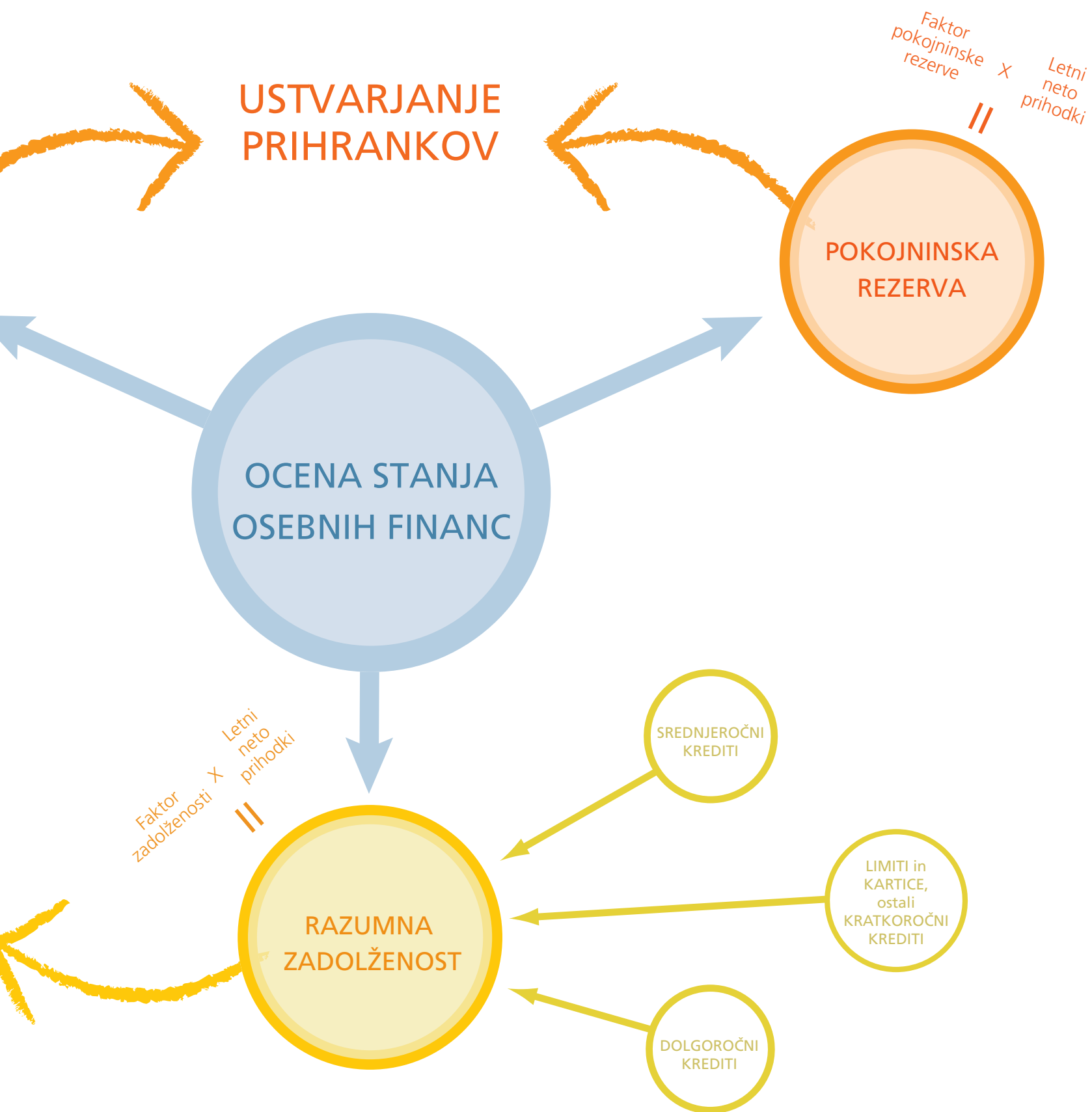
Faktor
varnostne
rezerve X Osnovni
mesečni
izdatki

VARNOSTNA
REZERVA

Na kavico in finančni klepet v NLB Bankarno

Na Čopovi 3 v Ljubljani bo junija začela delovati NLB Bankarna. V njej bodo najbolj usposobljeni svetovalci za osebne finance, pa tudi čitalnica z novimi priročniki za osebne finance, brezplačen WiFi dostop in dostop do povsem nove iPad predstavitve NLB Nasvet za modro upravljanje osebnih financ ter številni dogodki. Vabljeni vsi, ki vas zanimajo osebne finance in kako jih učinkovito upravljati.

NEODPLAČANI
DOLGOVI

**mag. Božo
Jašovič,**

predsednik uprave NLB

»Ne tečem hitro, zato pa redno, na dolgi rok,« pravi predsednik uprave NLB, mag. Božo Jašovič. Takšna je njegova naravnost glede jutranjega teka, pa tudi glede upravljanja osebnih in institucionalnih financ.

Osebnne finance so intimna stvar

Finančno svetovanje kot nova storitev NLB Finančni nasvet presega dosednji klasični način sodelovanja med banko in strankami. Kakšni so osnovni razlogi za razvoj brezplačne storitve strokovnega svetovanja, s katero banka pomaga pri upravljanju posameznikovih osebnih financ?

Nedvomno gre za nov, drugačen pristop k vzpostavljanju odnosa med banko in stranko, za prehod na individualen odnos. Seveda pa moramo biti pri tem nevsiljivi, poznati pravo mero, saj so osebne finance intimna stvar. Marsikdo jih ne želi razkrivati ali se pogovarjati z banko o njih, saj si misli: »To bom že jaz sam uredil.« Vsem, ki bodo želeli, pa z našim strokovnim znanjem lahko pomagamo do celostnega pogleda na osebne finance in razumevanja odločitev, povezanih z njimi, ter njihovih posledic. Ponudimo jim lahko tudi vse potrebne izračune in simulacije. Dobro izobražena stranka je boljša in hkrati zahtevnejša, naša odgovornost pa je, da vsakemu, ki želi, pri tem objektivno pomagamo.

Kaj so urejene osebne finance?

Status osebnih financ je zelo odvisen od življenjskega obdobja, v katerem smo. Ko si mlad, je verjetno ključen stanovanjski kredit. Ko si v zrelem obdobju, ustvarjaš prihranke in bi jih rad čim bolj donosno naložil, na jesen življenja pa jih izkoriščaš. Tudi finančno stanje posameznikov je različno in zaradi tega so tudi potrebe po ureditvi financ lahko različne. Sam na urejenost financ gledam predvsem dolgoročno, z vidika celotnega življenjskega cikla, ne v smislu trenutnih potreb ali celo špekulacije. Če se je posameznik z banko pripravljen posvetovati o svojih osebnih financah, potem mislim, da je naloga in tudi priložnost banke, da mu ponudi nasvet, pomaga razmišljati in

glede na njene potrebe najde prave rešitve – ponudi mu produkte ali storitve, da lahko uresniči svoje cilje.

Na katerem področju osebnih financ delamo največ napak?

Če gledamo varčevanje, smo Slovenci pretirano nagnjeni k prevzemanju prevelikih tveganj, razmišljamo o tem, »kaj se najbolj splača v tem trenutku«. Želja po hitrem zaslužku je velika, ampak ne moreš na hitro zaslužiti, to lahko morda le na loteriji. Če pa hočeš uravnoteženo varčevati, se je treba prilagoditi življenjskemu ciklu: ko si mlad, lahko malo več tvegaš in imaš nekaj več sredstev v delnicah, če jih seveda ne potrebuješ za nakup stanovanja; ko si starejši, je treba tveganja zmanjšati, prihranke pa preusmeriti v varne oblike naložb.

“Stranke so postale zahtevnejše, ne sprašujejo samo, kolikšna je obrestnamera, ampak želijo celostno storitev, od banke želijo več.”

Kateri je najboljši finančni nasvet, ki ste ga dobili?

Zmernost, razmišljati na dolgi rok in razpršiti prihranke, za trdno osnovo pa je bistveno, da ohranjaš njihovo realno vrednost.

Kakšna bo banka v prihodnosti?

Banke bodo morale v čim večji meri zadovoljevati potrebe strank. To pomeni, da banka nima samo nekega univerzalnega produkta, ki ga ponuja vsem, ampak ga mora prilagajati posameznikom. Potrebe, nagnjenja strank so zelo različni in tudi bančna ponudba se spreminja, postaja popolnejša glede na te potrebe.

Če želiš biti odlična banka, ki ima avantgardni položaj na trgu, moraš stranke informirati in izobraževati, da vedo, kakšne možnosti imajo, da bodo sploh lahko povpraševale po produktih. Na ta način tudi širiš spekter svojih storitev. V tem pogledu mora biti banka pred strankami, ne more samo poslušati, kaj si želijo. In prav to odlikuje dobro banko, avantgardno banko v smislu ponudbe, banko, ki je korak pred tem, po čemer povprašuje povprečna stranka.

Junija se na Čopovi ulici v Ljubljani odpre NLB Bankarna, ki prinaša nov koncept poslovalnice, nov bančni prostor. Kaj je botrovalo tej odločitvi?

NLB Bankarna ima zame simbolično sporočilo, da se bančništvo, ki ga po navadi razumemo kot strogo in konzervativno dejavnost, kakršna ljudi na neki način celo odbija ali pa spravlja v zadrego, spreminja. Banka se želi odpreti in pokazati, da so naše storitve tukaj zaradi vas. Osebnne finance so nujen sopotnik vsakogar in lahko jih urejamo v prijetnem, bolj sproščenem ambientu. Doslej se ni zdelo, da to sodi k bančništvu. S tem, ko bo bančni prostor drugačen, bolj odprt, lahko razbremenimo stranko, da laže pove svoje želje in potrebe, da sprašuje. Radi bi slišali naše stranke, ker tako laže in bolje ponudimo tudi kakovosten strokovni nasvet in strokovno vsebino, ki jo stranka res potrebuje.

In kaj vas navdušuje zunaj natrpanega delavnika, v trenutkih sprostitve?

Brez dvoma nekaj zunaj finančnega področja (smeh), nekaj, kjer ni števil, kar pomaga sprostiti glavo in pognati kri po žilah – šport, kultura ... Tečem, kolikor mi le uspe, 4 do 6 kilometrov trikrat na teden. Ne tečem hitro, se pa trudim, da redno, na dolgi rok. (smeh)

Od nas samih in tudi od okoliščin je odvisno, ali bomo finančne priložnosti zaznali in izkoristili ali pa nam bodo spolzele iz rok. To je pomembno, saj nam lahko spremenijo kakovost življenja v zelo kratkem času, njihov vpliv pa je lahko dolgoročen. Svoje izkušnje nam je zaupalo pet oseb, ki so se s takšnimi priložnostmi že srečale.

Naj (ne)uresničena finančna priložnost

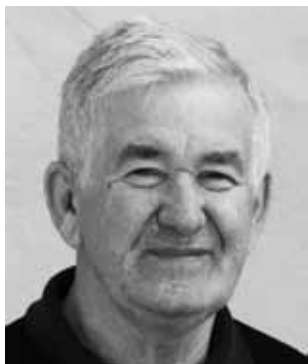

Goran Jagodnik,

košarkar Uniona Olimpije

»Moja najboljša naložba je bil nakup stanovanja. Kupil sem ga pred finančno krizo in še preden so cene nepremičnin začele rasti. To odločitev sem sprejel popolnoma samostojno, brez pomoči. Danes, v obdobju krize, pa so moje finančne priložnosti vezane na vlaganja v sklade, pri čemer sprejemam in upoštevam nasvete upravljavca skladov, v katere vlagam.«

stanovanje

Mehmed,

inženir gradbeništva

»Ker nisva imela finančnih možnosti, da bi lahko opazila oziroma unovčila kakšne večje finančne priložnosti, je bil za naju s soprogo največji uspeh v življenju nakup stanovanja v središču Sarajeva. Ker sva po duši popotnika, pa za naju največjo naložbo pomenijo najina številna potovanja, ki sicer ne zagotavljajo finančne rasti, zato pa toliko bolj duhovno.«

stanovanje

Mirella Miškič,

direktorica Sektorja trženja in prodaje pri NLB Viti

»Neuresničenih priložnosti je kar nekaj, a se vedno poskušam držati načela, da vsako priložnost, v kateri vidim izziv in pozitivne dolgoročne življenjske učinke, tudi uresničim. Ena takšnih mojih uresničenih priložnosti je zaposlitev na NLB Viti, življenjski zavarovalnici, ki mi je v veliko veselje in še večji izziv.«

zaposlitev

Marija,

upokojenka

»Ker se tako kot vsi tudi jaz zavedam resnosti sedanje finančne krize oziroma sem se negotovosti zavedala že prej, sem se pred slabimi desetimi leti odločila vlagati v tretji steber in varčevati za primer bolezni in morebitnih nepredvidljivih okoliščin.«

varčevanje

Saša Capuder,

svetovalka za osebne finance, NLB Poslovalnica Kamnik

»Jeseni 2007 je bil oblikovan Balkanski sklad delnic. V tistem obdobju sem se udeležila strokovnega seminarja, na katerem nas je predavatelj opozoril, da so naložbe v tak sklad zelo tvegane. Kljub temu sem se odločila za to naložbo. Pri tem sem se opekla in kasneje izgubila večino svojega vložka. Tako sem sama izkusila, kaj pomeni tvegati in da so 'ekstotične' naložbe le peščica izmed mnogih naložbenih priložnosti in da je treba svoje prihranke bolj razpršiti.«

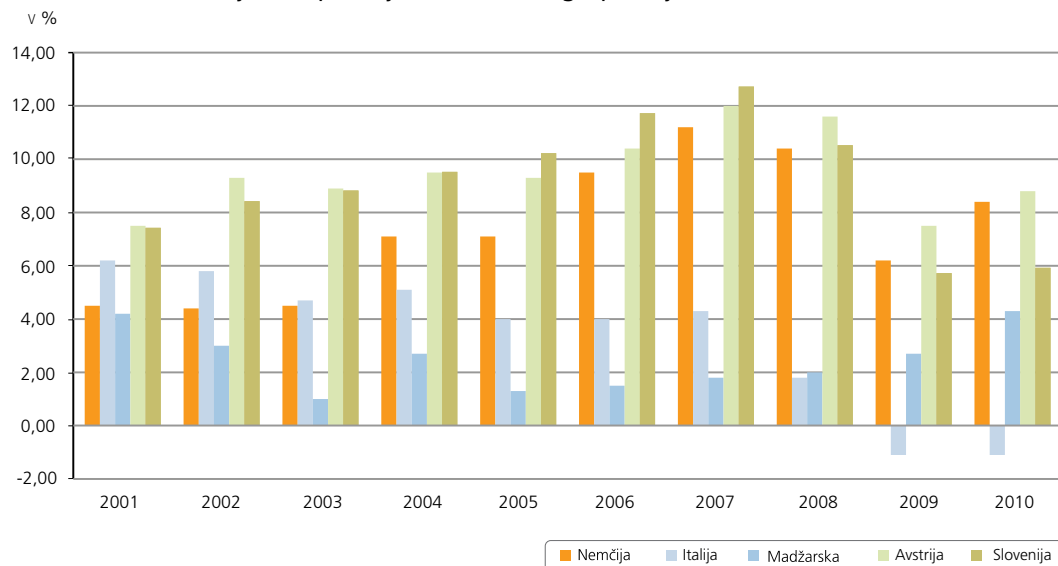
delnice

Varčujemo kot Nemci in Avstrijci

Slovenska gospodinjstva so v zadnjem desetletju v povprečju doživljala finančni razcvet, predvsem zaradi pridružitve države Evropski uniji. Tako smo glede varčevanja zelo podobni nemškim in avstrijskim gospodinjstvom. Podatki tudi kažejo, da se slovenski varčevalci v zadnjih letih odločajo za razpršitev svojega finančnega premoženja in iščejo alternativo varčevanju v stvarnem premoženju v obliki nepremičnine. V zadnjem desetletju je predvsem očitna rast sredstev v varčevanju v vzajemnih skladih in varčevalno-zavarovalnih produktih.

Delež neto varčevanja v razpoložljivem dohodku gospodinjstev, 2001-2010

Stanovanjski kredit s kombinirano obrestno mero

Ko najemamo kredit, se pogosto ne zavedamo vseh tveganj, ki smo jim kot kreditorejmalci izpostavljeni, na primer obrestnemu, valutnemu in likvidnostnemu tveganju ter tveganju izgube imetja. Obrestnemu tveganju se lahko izognemo z najemom kredita z nespremenljivo obrestno mero, ki pa je v trenutku najema kredita praviloma višja od spremenljive obrestne mere. Tisti kreditorejmalci, ki želijo zmanjšati obrestno tveganje, hkrati pa se ne popolnoma odpovedati ugodni obrestni meri, imajo na izbiro NLB Stanovanjski kredit s kombinirano obrestno mero.

Obrestna mera v tem primeru prvih pet let ostane nespremenjena, kar je edinstveno v Sloveniji. To pomeni, da prvih pet let lažje načrtujemo druge mesečne izdatke, saj bo obveznost za poplačilo kredita prvih pet let vsak mesec enaka. Še več. Omenjeni kredit na začetku odplačevanja vključuje možnost odloga odplačila do 12 mesecev. Mlajši od 45 let kredit lahko odplačujete do 30 let in si tako pri enaki mesečni obveznosti zagotovite večji znesek kredita.

Zakaj raje obveznice v različnih valutah

Obveznice držav, izražene v lokalnih valutah, so hitro rastoča alternativa klasičnim finančnim naložbam. Označuje jih predvsem nizka stopnja povezanosti s klasičnimi finančnimi naložbami ter ugodno razmerje med donosnostjo in tveganjem. Obveznice, izražene v lokalnih valutah držav z višjimi stopnjami inflacije ter višjimi ravni nominalnih in realnih obrestnih mer, ponujajo visok tekoči donos, ki je bistveno višji od tistega, ki ga ponujajo obveznice istih izdajateljev, izdane v trdnih valutah. V skladu s to finančno teorijo bi se morale razlike med obrestnimi merami in posledično donosom obveznic posameznih držav izničiti s spremembo vrednosti valutnega para, tj. ko se pokrijeja pripadajoči obrestni meri, vendar pogosto ni tako. Podatki kažejo, da so vlagatelji s tovrstnimi naložbami v preteklosti dosegli relativno visoke donosnosti ob sprejemljivih stopnjah tveganja. Naložbeni produkt, ki sledi navedenim usmeritvam, je dostopen v okviru tipskih portfeljev storitve individualnega upravljanja premoženja v NLB – FX valutni obvezniški portfelj.

772 €

POVPREČNI ZNESEK
V VZAJEMNIH SKLADIH
NA PREBIVALCA
V SLOVENIJI

POVPREČNA
POKOJNINA BO
LETA 2025 ZNAŠALA
PREDVIDOMA

48,8%

NETO PLAČE

V SLOVENIJI JE DELEŽ
ZBRANE PREMIJE
ŽIVLJENJSKIH
ZAVAROVANJ GLEDE
NA CELOTNO ZBRANO
PREMIJO

2,3X

MANJŠI OD ENAKEGA
DELEŽA V EU.

Alenka Recelj in Andrej Čušin, NLB

Kako upravljamo denar, je odvisno tudi od tega, katero življenjsko obdobje preživljamo. Spodaj postavljeni čevlji prikazujejo ravno to, kakšen je naš življenjski slog in kaj so naši izzivi v posameznem obdobju življenja od začetka osamosvajanja do časa, ko se poskušajo finančno osamosvojiti naši otroci.

20-letniki

- Finančno se osamosvajate.
 - Imate nizke prejeme.
 - Kopičite dolgove.
 - Razmišljate o ustvarjanju življenja v dvoje.
 - Delate napake, ki vas lahko tudi drago stanejo.
1. Zapravite največ toliko, kot zaslužite.
 2. Živite karseda skromno.
 3. Poskrbite za ustrezno nezgodno, invalidsko ali življenjsko zavarovanje.
 4. Privoščite si lahko bolj tvegane naložbe.
 5. Določite svoje finančne cilje in izdelajte načrt za njihovo uresničevanje.

30-letniki

- Imate velike finančne apetite.
 - Ustvarjate družino oz. skupno gospodinjstvo.
 - Vaši prejemi so vse višji.
 - Veliko porabite.
 - Zelo ste obremenjeni zaradi dolgov.
1. Skrbno obvladujte porabo.
 2. Vzdržujte razumno raven zadolženosti.
 3. Oblikujte finančno varnostno rezervo.
 4. Uredite potrebna zavarovanja.
 5. Začnite varčevati za pokojnino.

1.000,00 €

↓ ČEZ 30 LET

9.998,33 €

Koliko bo Petra dobila čez 30 let?

Petra se je odločila naložiti tisoč evrov. Izbrala je 30-letno naložbo, ki prinaša osem odstotkov na leto. Koliko denarja bo prejela ob koncu 30. leta, če se poleg glavnice obrestujejo tudi obresti?

Zakaj je treba začeti varčevati čim prej?

Denar, ki ga prejmemo danes, je več vreden kot tisti, ki ga bomo prejeli v prihodnosti. Časovna vrednost denarja je torej tisto, zaradi česar se odločamo za varčevanje in naložbe.

Denar, ki ga imamo na voljo danes, lahko za nekaj časa naložimo, v tem obdobju pa nam

4 življenjska obdobja → 20 nujnih nalog

40-letniki

- Finančno prosperirate ali stagnirate.
- Imate najvišje prejeme v svojem življenju.
- Nepremičninsko vprašanje ste najverjetneje rešili.
- Razmišljate, kako plemenititi premoženje in optimizirati davke.
- Finančne cilje lažje dosežete.

1. Če še niste, nujno začnite varčevati za pokojnino.
2. Ustrezno upravljajte dolgove.
3. Preglejte svoje zavarovalne police: ste zavarovani za ustrezno zavarovalno vsoto, zavarovalne police krijejo ustrezna tveganja?
4. Ocenite dolgoročno stanje osebnih financ.
5. Prilagodite naložbeno strategijo ali finančni načrt doseganja želenih ciljev.

50-letniki

- Preverjate, ali ste že dosegli zastavljene cilje.
- Ste v pasti »sendvič generacije«: od vas so še vedno finančno odvisni otroci, hkrati pa vas v finančnem smislu potrebujejo tudi starši.
- Finančno se umirjate.
- Pripravljate se na spremembo življenjskega sloga.
- Razmišljate o prenosu premoženja/dediščini.

1. Prioriteta je pokojninsko varčevanje.
2. Preverite ustreznost zneska varnostne rezerve.
3. Zmanjšajte zadolženost na minimum.
4. Preglejte zavarovalne police in se dodatno zdravstveno zavarujte.
5. Premoženje prestrukturirajte v naložbe z manjšim tveganjem, in če se le da, s fiksno donosnostjo.

prinese obresti. Torej, da bi lahko najbolje izkoristili časovno vrednost denarja in prednosti obrestovanja, moramo začeti varčevati čim prej.

Časovna vrednost denarja je odvisna od stopnje donosa oz. obrestne mere, števila obdobja varčevanja oz. obrestovanja, sedanje vrednosti denarnih sredstev oz. zneska glavnice in od sedanje vrednosti rednih vplačil oz. zneska rednih vplačil.

Koliko denarja naj Matjaž nameni za vlaganje?

Koliko denarja mora Matjaž za naložbo, ki prinaša 10 odstotkov na leto, nameniti danes, da bi čez dve leti prejel 200 evrov?

165,29 €

ČEZ 2 LETI

200,29 €

Strokovnjaka pojasnjujeta:

hrana in delnice

**Blaž
Hribar,**

CFA, vodja analiz,
NLB Skladi

Kako gresta skupaj hrana in naložba v globalno razpršen delniški podsklad? Na prvi pogled, pa tudi drugi, skorajda ne. Breme dražje hrane namreč najbolj občutijo revnejši prebivalci našega planeta, kamor običajno ne prištevamo niti finančnikov niti vlagateljev na kapitalske trge. Zakaj so torej vzroki in posledice drage hrane tako pogosto tema pogovorov teh vlagateljev?

Žita so se od junija lani do marca letos podražila za skoraj 70 odstotkov. Razlogi za veliko rast cen osnovnih surovin za živila so predvsem v lanskih naravnih katastrofah. Ruska suša ter kanadske in avstralske poplave so močno oklestile letino, vse našete države pa se uvrščajo med največje svetovne izvoznice poljščin. Manjša ponudba ob nespremenje-

nem povpraševanju je pognala cene k višku. Svoje je k višjim cenam hrane dodalo tudi globalno gospodarsko okrevanje in posledično dražja nafta. Slednja prek gnojil, goriva za kmetijske stroje in transportnih stroškov močno vpliva tudi na končno strukturo cene hrane.

Dražja hrana bolj bremeni potrošnike razvijajočih se gospodarstev, saj ta namenijo večji del gospodinjkega proračuna za izdatke za hrano kot pa gospodinjstva razvitega sveta. Povprečno indijsko gospodinjstvo nameni za hrano približno 25 odstotkov skupnega dohodka, povprečno ameriško pa manj kot 10. Med revnejšimi sloji prebivalstva se posledično spontano sprožijo protesti, ki so logično usmerjeni proti vladajočemu sloju. Tudi protesti v širšem arabskem delu sveta izvirajo iz podražitev kruha. Nato se je za 20 ameriških dolarjev podražil sodček nafte, kar je sprožilo analize ekonomistov o odpornosti ravno dobro začetega gospodarskega okrevanja proti naftnim cenovnim šokom. Da se cene delnic močno odzivajo na spremembo v pričakovani gospodarski rasti, verjetno ni treba posebej poudarjati. Slaba letina in opazno dražja hrana sta tako povzročili rahel upad vrednosti portfelja delnic, ki jih vsebuje globalno razpršen delniški podsklad.

Ključno sporočilo

Povprečno indijsko gospodinjstvo nameni za hrano približno 25 odstotkov skupnega dohodka, povprečno ameriško pa manj kot 10.

**Dušan
Žužek,**

Poslovni sektor
investicijskega bančništva, NLB

V zadnjem času smo priče precejšnjemu zviševanju cen hrane, zaradi česar je to ena izmed bolj aktualnih in perečih tem doma in v tujini. Pričakovati je, da se bo takšen trend nadaljeval tudi v prihodnje. K temu prispevajo predvsem štirje razlogi: ekonomska rast, (neugodno) vreme, politika (subvencije) in špekulanti.

Predvideva se, da se bodo cene poljščin, ki jih uporabljajo podjetja v prehranski industriji, letos zvišale v pov-

prečju za 10 do 15 odstotkov. V povprečju te surovine v proizvodnji pomenijo 35 odstotkov stroškov, kar nadalje pomeni, da lahko pričakujemo dvig cen živil za okrog pet odstotkov. Prehranska industrija znižuje stroške oglaševanja, zaradi česar bi morala svoje izdelke prodati naprej po približno tri odstotke višjih cenah, da bi lahko ohranila marže na trenutnih ravneh.

Delnice večjih evropskih prehranskih podjetij kotirajo v povprečju pri 16-kratniku P/E – to je razmerje med ceno delnice in dobičkom na delnico –, dividendna donosnost je dobre tri odstotke. Podobno dividendno donosnost imajo tudi ameriška prehranska podjetja, le da ta kotirajo pri povprečnem P/E 14,5. Omenjena vrednotenja vključujejo približno 10-odstotni diskont na celotno panogo hrane in pijače, kar je enako stanju v zadnjih petih letih. Podjetja imajo dobre bilance z nizko stopnjo zadolženosti, stroški izposojanja so trenutno nizki, zaradi česar bomo letos pričeli precejšnjim prevzemnim aktivnostim.

Ključno sporočilo

Prehranska industrija je zanimiva naložbena priložnost, predvsem zaradi povečanih prevzemnih aktivnosti, ki jih lahko pričakujemo.

Kako si zagotovim dodatno pokojnino?

Matjaž je star 30 let in samski. Ker dobro zasluži, bi želel že zdaj poskrbeti za dodatnih 500 evrov pokojnine. Kakšno premijo in kam naj vplača vsak mesec, da bi dosegel ta cilj? Kaj pa njegov pet let mlajši sodelavec?

Svetuje Natalija Prešern, direktorica Sektorja razvoja, NLB Vita

Dodatna sredstva za obdobje upokojitve si lahko Matjaž zagotovi s pokojninsko strategijo pri naložbenem življenjskem zavarovanju NLB Vita Izbrana. Ta mu že po poteku 10 let od začetka zavarovanja omogoča obročno izplačilo privarčevanih sredstev.

Če želi Matjaž po upokojitvi 20 let prejemati 500 evrov dodatne pokojnine, mora do upokojitve, to je do starosti 65 let, privarčevati 95.000 evrov. Matjaž bi to lahko dosegel pri mesečni premiji v znesku 75 evrov, če upoštevamo nevtralni scenarij rasti vrednosti enot investicijskih skladov in minimalne zavarovalne vsote. Za njegovega pet let mlajšega sodelavca pa bi bilo ob enakih predpostavkah dovolj že 50 evrov mesečne premije.

Petra je stara 35 let. Glede na trenutne trende se boji, da njena pokojnina niti približno ne bo zadoščala za lagodno jesen življenja. Mesečno lahko privarčuje do 100 evrov, pri čemer se k varčevanju zaradi osebnih razlogov noče z ničimer zavezati, boji pa se tudi naložbenega tveganja.

Svetuje Blaž Bračič, vodja Oddelka za trženje in prodajo, NLB Skladi

Med vlagatelji v Sloveniji je pogosto razširjeno prepričanje, da so vzajemni skladi tvegana naložba, kar je večinoma posledica tega, da so slovenski varčevalci v preteklosti vlagali predvsem v izrazito tvegane delniške vzajemne sklade. Dobro razpršen globalni delniški portfelj, ki ga vlagatelj dobi denimo z naložbo v podsklad NLB Skladi – Svetovni razviti trgi delniški, je daleč od tveganja eksotičnih delniških trgov, negotovost pa se dodatno pomembno zmanjša z daljšanjem ročnosti varčevanja in postopnim vstopanjem na trg.

Za pokojninsko varčevanje bi Petri priporočil postopno varčevanje z NLB Skladi – Varčevalnim načrtom +. Postopno varčevanje Petre ne zavezuje k rednim nadaljnjim vplačilom, naložba je izjemno likvidna – denar ji bo nakazan najkasneje v šestih delovnih dneh od zahtevka za izplačilo. Poleg tega to postopno varčevanje prinaša davčne ugodnosti, saj so prehodi med podskladi krovnega sklada NLB Skladi neobdavčeni.

Janez se je ravnokar upokojil. Del svojih sredstev bi rad vložil v individualno upravljanje. Odločil se je za kombinacijo delniškega in obvezniškega portfelja. Kako naj si poveča delež razpoložljivih sredstev za sprotne potrebe?

Svetuje Dušan Žužek, Poslovni sektor investicijskega bančništva, NLB

Janezov primarni cilj po upokojitvi je ohranjanje realne vrednosti premoženja. S tem namenom je večino sredstev vložil v obvezniški in hibridni portfelj, manjši del pa v portfelj delnic z visoko dividendno donosnostjo, ki pa je še vedno najbolj konservativni delniški portfelj v ponudbi individualnega upravljanja premoženja. Vstopnih stroškov pri individualnem upravljanju ni, prav tako lahko brez stroškov dodatno vplačuje v prihodnje.

Večji del razpoložljivih sredstev za sprotne potrebe si lahko Janez zagotovi s četrtnim izplačevanjem prejetih obresti in dividend, ki se sicer običajno reinvestirajo. Za izplačevanje mu banka ne bo obračunala dodatnih stroškov, Janez pa bo lahko v času trajanja pogodbe v dogovoru z upravljavcem postopoma prilagajal strukturo premoženja. Za upravljanje sredstev in obveščanje bo skrbel njegov osebni upravitelj premoženja, ki bo stranki vedno na voljo.

Denar na bančnem računu nam vzbuja občutek finančne varnosti, saj so takoj dostopna in nam omogočajo zadovoljevanje kratkoročnih potreb. Pet Slovencev pripoveduje, kako materializirajo finančno varnost.

Koliko denarja morate imeti pri roki, da se počutite finančno varni?

Andrej Šporn,

alpski smučar

»Načeloma imam v denarnici 50 ali 60 evrov, vedno pa imam s seboj tudi bančno ali kreditno kartico, za vsak slučaj. Ko potujemo na tekmovanja in treninge v tujini, je zelo pomembno, da imaš s seboj dovolj denarja, če se zgodi kaj nepredvidenega – bolezen, poškodba in podobno. Če grem pa samo 'na kavo', vzamem 20, 30 evrov, za na izlet pa kakšnih 50 evrov in seveda bančno kartico.«

50-60 EUR

Peter,

duhovnik

»V denarnici dejansko potrebujem le znesek za malo večji nakup v trgovini s hrano in pa mogoče še za kakšno parkirnino, kar pomeni približno 50 evrov. Kar zadeva osebni račun, pa je v sedanjih negotovih časih zame pomembno, da imam prihranjene vsaj štiri mesečne plače, ki so mi ob vsakem času na razpolago, za primer izgube službe ali bolezni bližnjih.«

50 EUR

Boro Ristevski,

svetovalec za osebne finance, NLB Poslovalnica Poljanska cesta

»Ko stopim v trgovino, se najprej vprašam, koliko gotovine imam pri sebi. Ker pa imam več plačilnih kartic, to misel, žal, zelo hitro odpišem, saj vem, da imam s pomočjo kartic vedno na voljo dodatna sredstva. Pri tem včasih tudi nekontrolirano porabim več, kot bi potreboval. V denarnici imam sicer toliko gotovine, da je dovolj za dnevno porabo, manjše nakupe, kosilo in za kavo s prijatelji.«

odvisno

Rok,

ekonomist

»V denarnici dejansko ne potrebujem gotovine, da bi se počutil finančno varnega, je pa res, da moram za občutek varnosti imeti na kartici vsaj 100 do 200 evrov dostopnega denarja. Kar zadeva osebni račun dolgoročno, pa mi za občutek varnosti zadošča 700 evrov, ker to pokriva moje mesečne življenjske stroške in mi daje prilagoditveni čas enega meseca ob morebitnih nepričakovanih spremembah.«

100-200 EUR

Patricija Papež,

vodja Oddelka za razvoj storitev, NLB

»Kot bančnici se mi pogosto zgodi, da je moja denarnica bolj prazna kot polna, saj pri nakupih, če je le mogoče, plačujem s plačilno kartico osebnega računa ali kartico z odloženim plačilom. Zaradi varnosti nikoli ne nosim s seboj večje količine gotovine, vedno pa imam 10 do 15 evrov za kavo ali plačilo parkirnine. Tudi na osebnem računu vzdržujem minimalni obseg sredstev, saj ta raje položim na bolj obrestovani varčevalni račun, kjer lahko z njimi razpolagam po 7 dneh.«

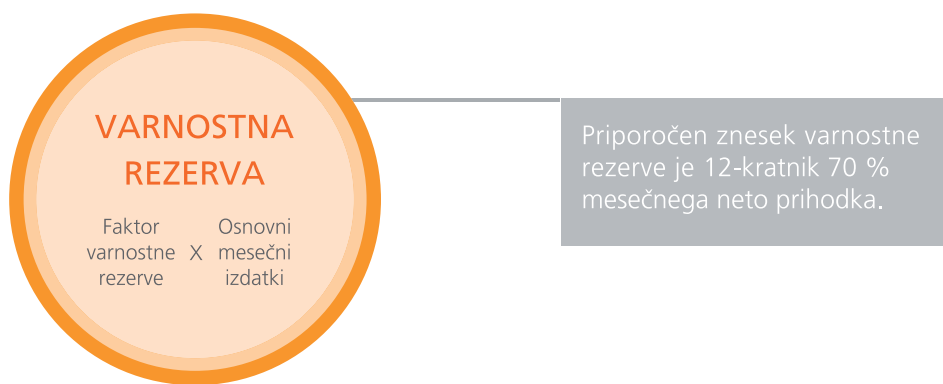
10-15 EUR

12 x 70 % mesečnega neto prihodka = varnostna rezerva

Koliko denarne zaloge imate vsak mesec pred plačo? Ali ste med tistimi, ki živite od plače do plače? Niste edini, a za varnejšo prihodnost moramo poskrbeti sami. In kot kažejo mnogi primeri, je to mogoče narediti. Varčevanje za oblikovanje varnostne rezerve naj bo odslej tudi vaša prednostna naloga.

Faktor varnostne rezerve izraža tveganost gospodinjstva in nam pove, koliko mesecev lahko preživimo ob morebitnem izpadu prihodka, če predpostavljamo, da z varnostno rezervo pokrijemo naše osnovne izdatke. Med osnovne mesečne izdatke štejemo vse nujne življenjske izdatke in redne finančne izdatke, kamor sodijo varčevanja, odplačila dolgov in zavarovanja. Priporočeni znesek varnostne rezerve je 12-kratnik 70 odstotkov mesečnega neto prihodka. Varnostna rezerva naj bi omogočala kritje izdatkov gospodinjstva za dobo od treh do 24 mesecev. Razlika v mesecih izhaja iz razlik v tveganosti gospodinjstev.

Varnost pri odplačevanju kredita kljub izgubi službe

Zaradi krize je veliko ljudi ostalo brez dela. Mnogi med njimi so še v času zaposlitve najeli kredit. Zagotovo se sprašujete, kako ga bodo zdaj lahko odplačali. Življenje je nepredvidljivo, zato je prav, da se ob tako pomembni življenjski odločitvi pozanimamo tudi o tveganjih, ki jih prinaša najem kredita.

Ob najemu kredita za obdobje, daljše od 24 mesecev, se lahko dodatno zavarujete za primer izgube zaposlitve iz poslovnih razlogov. Torej če ostanete brez službe in izpolnujete zahtevane pogoje za odplačilo kredita, odplačevanje tega za določeno obdobje (do 12 obrokov) prevzame zavarovalnica. Za odplačane obroke zavarovalnica kasneje od vas ne bo uveljavljala vračila plačil. Zavarovanje velja za celotno odplačilno dobo kredita.

Zavarovanje kritičnih bolezni

Življenjsko zavarovanje zagotovo potrebujete, če je kdo od vaših bližnjih finančno odvisen od vas. Življenjsko zavarovanje pa je lahko tudi način varčevanja. Prednosti takšnega zavarovanja so, da ga lahko prilagodite vašim potrebam in sami izberete dodatna zavarovalna kritja z ustrezno višino zavarovalne vsote. Tako prilagodljivo zavarovanje je na primer življenjsko zavarovanje NLB Vita Zanesljiva, pri katerem lahko izbirate med zavarovanjem za primer nezgodne smrti, popolne trajne invalidnosti in zavarovanjem za kritične bolezni. Zadnje vas zavaruje v primeru raka, srčne kapi, možganske kapi, operacije koronarnih arterij in ledvične odpovedi. Zavarovalnica po prejetju medicinske dokumentacije izplača upravičencu zavarovalnino v višini zavarovalne vsote za kritične bolezni, kritje ob tem ugasne, zavarovalna pogodba za ostala kritja pa velja še naprej.

8–10

NA TOLIKO LET SE
V POVPREČJU
PONOVI RECESIJA.

V NLB JE ZAPOSLENIH

342

STROKOVNJAKOV Z
LICENCO ZA PRODAJO
NA PODROČJU
ZAVAROVALNIŠTVA.

V NLB JE ZAPOSLENIH

290

STROKOVNJAKOV Z
LICENCO ZA PRODAJO
VZAJEMNIH SKLADOV.

V preteklosti je življenje Slovincem večkrat zagrenila inflacija, saj je naše prihranke kljub varčnosti že nekajkrat oklestila. Katere naložbe pa so primerne oziroma manj primerne v času rastoče inflacije?

Inflacija!

V kaj naj vložim denar?

Simon Logar,

direktor Sektorja investicijskih skladov, NLB Skladi

Na kratek rok ni idealne naložbe, ki bi varovala pred visoko inflacijo. Za dolgoročnega investitorja pa je z naskokom najboljša naložba v dobro razpršene delniške vzajemne sklade oziroma v mednarodno razpršen portfelj delnic. Zadnjih 200 let je pokazalo, da tudi če namenoma vzamemo najslabša 20-letna obdobja za delniške naložbe, še ni bilo obdobja, ki bi vlagatelju v delniške naložbe prineslo realno negativno donosnost. Žal ne moremo enako trditi za naložbe v zlato, obveznice, zakladne menice in dolgoročne depozite.

Zlato

Zlato ne prinaša dividend niti obresti niti rent. Kot inve-

sticija brez denarnega toka pomeni izredno špekulativno naložbo, ki se obrestuje večinoma samo ob večjih svetovnih neravnovesjih oziroma ob večjih kratkoročnih špekulativnih povpraševanjih, kar lahko vodi tudi v tako imenovane balone.

Naložbe s fiksno obrestno mero

V času visoke inflacije oziroma višanju inflacijskih pričakovanj se naložbe s fiksno obrestno mero, kot so dolgoročne obveznice in dolgoročni depoziti, relativno slabo obnesejo. Nespremenljiva obrestna mera ob vedno višji inflaciji lahko namreč vodi v realno negativno donosnost.

Naložbe z variabilno obrestno mero

Relativno dobra zaščita pred inflacijo so izrazito kratkoročni depoziti, saj je vsak naslednji depozit sklenjen po višji obrestni meri, ki odraža višja inflacijska pričakovanja. Primerni so tudi dolgoročni depoziti z variabilno obrestno mero, ki so vezani na referenčno medbančno obrestno mero (EURIBOR).

Posojila

Posojila, vezana na variabilno obrestno mero, so v inflacijskem okolju dodatno navidezno breme za posojiljemalce. Navidezno zato, ker se predvidoma z inflacijo dvigajo tudi prihodki posa-

meznika. Tako bi se mesečni obrok za stanovanjsko posojilo, vezano na šestmesečni EURIBOR, pri 30-letnem posojilu povečal za približno 50 odstotkov, če bi EURIBOR z 1,35 odstotka narasel na pet odstotkov, delež glavnice v mesečnem obroku pa bi bil majhen, kot na primer kmalu po začetku odplačevanja posojila.

Nakup nepremičnine

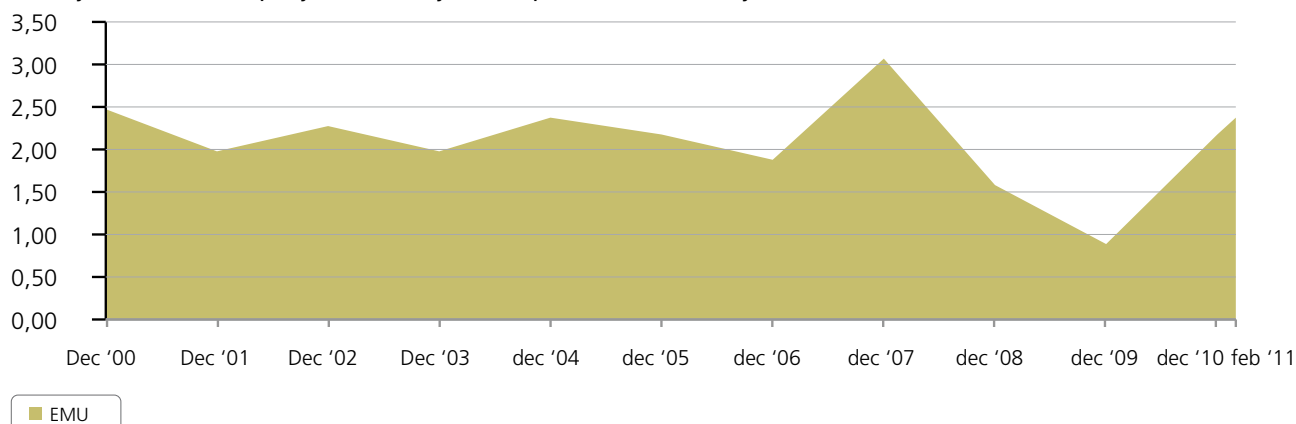
Nakup nepremičnine s posojilom s fiksno obrestno mero je lahko ena izmed zmagovalnih kombinacij v času hitro rastoče inflacije. Zaradi inflacijsko-plačne spirale plače rastejo, nepremičnine se dražijo, mesečni obrok posojila pa obsega vedno manjši

delež celotnih prihodkov posojiljemalca in vrednosti nepremičnine.

Napoved inflacije

Inflacija v razvitem svetu bo v prihodnjih mesecih na medletni ravni še naraščala, kar bo predvsem posledica višjih cen hrane, surovin in energije. Obstaja pa »tveganje« hitre umiritve inflacije v letu 2012, saj bo visoka stopnja brezposelnosti preprečevala nastanek inflacijsko-plačne spirale, višje cene surovin pa bodo zadrževale rast povpraševanja po njih.

Gibanje medletnih stopenj rasti inflacije v Evropski monetarni uniji (v odstotkih):

Življenjsko zavarovanje zagotovo potrebujete, če imate bližnje, ki so odvisni od vaših prihodkov – partner, otroci, starši –, če imate velike ali dolgoročne finančne obveznosti ali če želite poskrbeti za lastno socialno varnost oziroma lepšo prihodnost v tretjem življenjskem obdobju.

Zavarujte sebe, zaščitite bližnje

Ko ob pomoči svetovalca izberete vam ustrezno življenjsko zavarovanje, morate določiti še primerno višino zavarovalne vsote. Ker je znesek, ki ga plačate za zavarovalno kritje, odvisen od višine zavarovalne vsote ter od vaše starosti in spola, morate pri tem upoštevati lastne cilje, povezane s finančno in socialno varnostjo. Tako je zavarovalna vsota v večini primerov enaka višini vaših prihodnjih finančnih obveznosti – neodplačana posojila, šolanje otrok – in izpadu dohodka za določeno obdobje, ki bi ga utrpeli vaši bližnji v primeru vaše smrti. Obdobje, ki ga morate pri tem izračunu upoštevati, pa je odvisno od tega, koliko časa bi vaši bližnji potrebovali, da se osamosvojijo.

Zavarovalno kritje

Bistvena prednost življenjskih zavarovanj je v zavarovalnem kritju. To omogoča, da ob smrti zavarovane osebe, skladno s splošnimi pogoji, upravičenec prejme dogovorjeno izplačilo. Lastnik zavarovalne police lahko s sklenitvijo življenjskega zavarovanja upravičenca določi poljubno, izplačana sredstva ob smrti zavarovane osebe pa niso predmet dedovanja.

“Bistvena prednost življenjskih zavarovanj je v zavarovalnem kritju.”

Ne glede na vrednost police, ki je pri naložbenih življenjskih zavarovanjih odvisna od razmer na trgu, pa zavarovalnica jamči izplačilo dogovorjene zavarovalne vsote ob nastanku zavarovalnega primera, t. i. dogodka, od katerega nastanka je odvisno izplačilo zavarovalne vsote.

Davčne prednosti

Če se odločite za naložbeno življenjsko zavarovanje, tj. življenjsko zavarovanje, ki je vezano

na enote investicijskih skladov, ali univerzalno življenjsko zavarovanje, ki vam poleg zavarovanja ponuja zajamčen donos na privarčevana sredstva, pa je treba omeniti še davčne prednosti teh zavarovanj. Po preteku 10 let ni treba plačati dohodnine, pod pogojem, da je lastnik zavarovanja ves čas trajanja zavarovalne pogodbe tudi upravičenec do izplačila iz sklenjenega zavarovanja. Enako se po trenutni davčni zakonodaji po preteku omenjene dobe ne obračuna davek na zavarovalne posle.

Prednosti zavarovanja pri NLB Viti

Ves čas trajanja naložbenega ali univerzalnega življenjskega zavarovanja vam NLB Vita zagotavlja tudi likvidnost naloženih sredstev. To pomeni, da lahko vložena sredstva kadarkoli odkupite, kar z davčnega vidika sicer ni najprimernejša odločitev. Kljub temu NLB Vita od vas ne bo zahtevala nobenega posebnega razloga. V finančni stiski pa lahko pod določenimi pogoji izberete tudi delni odkup, obdobjno mirovanje plačevanja premije in zavarovanje brez plačevanja premij.

NLB Vita vam kot edina na slovenskem trgu ob smrti zavarovanca omogoča socialno in finančno varnost že takoj naslednji dan po sklenitvi naložbenega ali univerzalnega življenjskega zavarovanja.

Zakaj potrebujem življenjsko zavarovanje?

1. Potrebujejo ga moji najbližji.

2. Če umrem, bodo lahko nadomestili izgubo mojih prihodkov.

3. Poskrbeli bodo lahko za izobraževanje mojih otrok.

4. Lahko bodo odplačali dolgove.

5. Lahko bodo plačali stroške pogreba in morebitne druge s tem povezane stroške.

Naše osebne finančne odločitve ne vplivajo le na našo prihodnost, temveč tudi na prihodnost naših najbližjih. Zaradi teže, ki jo prinašajo te odločitve, jih zelo redko sprejemamo sami. Zanimalo nas je, katere so tiste osebe, ki jim tako zaupamo, da na podlagi njihovih nasvetov sprejememo tako pomembno odločitev.

Na koga se običajno obrnete po nasvet za finančne odločitve?

Andrej Jerman,
alpski smučar

»Kar zadeva vlaganje sredstev, se po nasvet obrnem na brata in tako združim družinsko vez s poslovno, saj je zaposlen v podjetju, ki se primarno ukvarja z vlaganjem v sklade. Če govorimo o večjih finančnih odločitvah v smislu primarne varnosti in nakupa stanovanja, pa se vedno posvetujem s soprogo in odločitev sprejmeva soglasno.«

brat

Davor,
samozaposlen

»Pri sprejemanju finančnih odločitev se vedno najprej posvetujem z družino in na podlagi tega sprejem dokončno odločitev. Ne glede na to, ali gre za pomembno ali relativno nepomembno odločitev, jo na koncu vedno sprejem v dogovoru z družino, tudi takrat, ko se mogoče prej pogovorim s svetovalcem za osebne finance.«

družina

Sanja Ostrvica,
svetovalka za osebne finance,
NLB Poslovalnica Drska

»Pri najemanju kredita se po navadi obrnem na kreditnega referenta, ki mi zna svetovati ter vedno najde najboljšo in seveda najugodnejšo kombinacijo obrestne mere in drugih lastnosti kredita. Vem, da se bo maksimalno potrudil, pa čeprav mogoče ne bo dosegel konkurenčne obrestne mere. Seveda se o pomembnih odločitvah pogovorimo doma, vendar je debata v službi tudi dobrodošla, saj vsakič dobim podroben nasvet s področij, ki jih sama ne pokrivam.«

sodelavci

Miša,
vodja programa

»Pri sprejemanju finančnih odločitev se vedno posvetujem z očetom in svojim bančnim referentom, s katerim sva vzpostavila odnos, ki temelji na zaupanju. Ne glede na to, ali gre za manjše, kratkoročne ali vseobsežne dolgoročne odločitve, jih vedno sprejem v dogovoru z njima.«

oče

Jože Šuhel,
svetovalac za osebne finance,
NLB Poslovalnica Žalec

»Za začetek poiščem spletni forum, kjer se pogovarjajo o temi, ki me zanima (slabo in dobro), da si pridobim neko znanje oziroma ustvarim mnenje, ki ni nujno pravilno. Nato v banki poiščem nekoga, ki je pristojen za to področje, in se pogovorim še z njim. Forumi so super stvar, če želiš pridobiti dodatno znanje, vendar zahtevajo samoiniciativo oziroma željo po dodatnem znanju.«

spletni forum

Bančna poslovalnica včeraj, danes, jutri

VČERAJ

- transakcijska usmerjenost, čim več opravil
- za vsako zadevo posebno okence
- bančni referent: resen, umirjen, distanciran

DANES

- svetovalna usmerjenost
- elektronsko bančništvo
- svetovalec za osebne finance: prijazen in dostopen

JUTRI

- Bankarna
- prostor za sproščen finančni pogovor in prebiranje strokovne literature v prijetnem okolju
- svetovalec za osebne/družinske finance: oseben, dostopen, strokoven

Kje najdem uporabne informacije za naložbe?

Na trgu je na voljo zares veliko podatkov o finančnih trgih: tečajnice, prispevki in grafi. Pa imajo ti podatki za vlagatelja uporabno vrednost? Za večino žal ne. V NLB Skladih zato na njihovi spletni strani objavljajo različne publikacije, ki naj bodo predvsem v pomoč pri razumevanju borznih dogodkov.

Splošne teme iz sveta nalaganja prihrankov na finančnih trgih in nasvete glede vlaganja v vzajemne sklade lahko najdete v Naložbenem pregledu – Vodniku za boljše investiranje. Če vas zanimajo tekoči borzni dogodki, jih na tedenski ravni popisujejo v publikaciji Borze v preteklem tednu. Analitski pregled izhaja dvakrat na leto in združuje poglobljena mnenja analitikov o borzah in gospodarstvu, medtem ko v publikaciji Strategii v zadregi avtorji podajajo osebni pogled na borzne dogodke in svetujejo o primernih odzivih nanje.

Podrobnejše informacije najdete na:
www.nlbiskladi.si/borze-in-strategija.

3 bančni izrazi, ki jih ne razumem

INTERKALARNE OBRESTI so obresti, ki se obračunajo za čas od začetka črpanja kredita do začetka odplačevanja kredita. Pri izračunu teh obresti se uporabi obrestna mera in način izračunavanja, kot je definirano za osnovno storitev ali opredeljeno s pogodbo. Zapadejo na dan prenosa kredita v odplačilo.

EURIBOR ali po angleško Euro Interbank Offered Rate je medbančna referenčna obrestna mera, po kateri so prvovrstne banke znotraj monetarne unije pripravljene dati depozit drugi prvovrstni banki za določeno obdobje. Gre torej za obrestno mero, po kateri si najboljše banke v EU med seboj posojajo denar za določeno obdobje in ki služi kot kazalnik najnižje možne obrestne mere za kredite (kreditni tako dobrih bank bodo namreč zagotovo vrnjeni).

RAZPOLOŽLJIVO STANJE NA OSEBNEM RAČUNU je stanje na računu v domači valuti z odobrenim limitom.

IZDAJATELJEV
VREDNOSTNIH
PAPIRJEV PO VSEM
SVETU JE SKORAJ

600 TISOČ.

SKLENJENIH POSLOV
NA LJUBLJANSKI BORZI
V CELOTNEM LETU
2010

492,5
MILIJONA EUR

25%

DNEVNEGA PROMETA
Z NAJBOLJ PROMETNO
DELNICO BAC US NA
NEWYORŠKI BORZI JE
ENAKO VSEM POSLOM,
SKLENJENIM NA
LJUBLJANSKI BORZI V
VSEM LETU

Slovenija je med tistimi evropskimi državami, ki imajo največji delež mladih, starih med 18 in 34 let, ki živijo pri starših, kar dobra polovica je takih. Razkrivamo, zakaj je tako, in svetujemo, kako se lotiti načrtovanja finančnega osamosvajanja.

Nekoč bi radi družino in hiško v gozdu

Mladi pri 20 ali vsaj 30 letih naj bi se že osamosvojili, si ustvarjali družino, razvijali poklicno kariero. Pri tem naj bi začeli tudi skrbeti za zmanjšanje dolgov, predvsem pa naj bi začeli varčevati za vsak slučaj in za tretje življenjsko obdobje. A nedavna raziskava mariborske filozofske fakultete, poimenovana Mladina 2010, je jasno pokazala, da pri nas v večini primerov to velja vse manj.

Kdaj odrastemo?

Odhod od doma je eno izmed pomembnih znamenj, da je mladi človek postal odrasel, da se je osamosvojil: začne voditi lastno gospodinjstvo, samostojno odloča o finančnih zadevah, porabi, preživljanju prostega časa, njegov oziroma njen odnos s starši se spremeni. To pa se, predvsem v južni Evropi, pa vse bolj tudi v Sloveniji, predstavlja na čedalje kasnejša leta. Še več, dogaja se celo, da se veliko mladih po odhodu vrne na dom svojih staršev, navadno so to študenti, ki so končali študij, ali tisti, ki se znajdejo v finančnih in drugih težavah, je pa tudi nekaj primerov, ko odhod od doma ne pomeni tudi osamosvojitve, saj so kljub lastnemu domu finančno, socialno in čustveno še vedno bolj ali manj odvisni od svojih staršev.

Kako vidite sebe čez 10 let?

Negotova zaposlitev, nizki ali neredni prihodki, visoke cene stanovanj in drage najemnine so po mnemu mnogih raziskovalcev ključni razlogi za pozno odseljevanje mladih od doma. Če mlade vprašate, kakšni so njihovi cilji oziroma kako vidijo sebe čez 10 let, dobite skoraj enake odgovore. Vsi imajo velike želje; tipični odgovori, ki so jih dobili v okviru zgoraj omenjene raziskave, so, da bodo čez 10 let imeli družino in hišo ob gozdu, na vasi, z veliko zelenice in podobno. Torej mladi po eni strani dalj časa ostajajo doma, povečini finančno odvisni od svojih staršev, ki se znajdejo v pasti sendvič generacije – o

tem pišemo na strani 11 v tej številki revije Osebnost –, hkrati pa imajo zelo jasne in velike želje glede svoje prihodnosti. A kot kažejo različne raziskave, so realne možnosti za nakup lastnega stanovanja, kaj šele financiranje hiše na idiličnem kraju, za večino mladih sorazmerno majhne: le dobrih 15 odstotkov mladih, ki so se odselili od staršev, si je nepremičnino, v kateri živijo, kupilo s svojimi sredstvi ali kreditom. Velika večina pri reševanju stanovanjskega vprašanja računa kar na pomoč svojih staršev.

Z načrtom lahko veliko dosežemo

Če se želite v bližnji ali daljni prihodnosti vendarle osamosvojiti od svojih staršev in zaživeti samostojno življenje, se nikar ne prepustite obupu – čim prej je treba reagirati. Naše odločitve v sedanjosti imajo namreč svoje posledice v prihodnosti. Če ste denimo stari vsaj 20 let in mislite, da boste do stanovanja že nekako prišli, samo da dobite dobro službo, je precej očitno, da se to ne bo zgodilo. To je podobno, kot če si obljublamo, da ko bomo imeli dovolj denarja za osebne trenerja, takrat bomo pa začeli zares hujšati. Tega denarja nikakor ni in ni, ker je nenadoma vse drugo veliko pomembneje.

Za starše

Če pa ste starši majhnega otroka ali najstnika, mu pri bodočem osamosvajanju lahko pomagate z vzgojo, vzorom in odpiranjem možnosti, da si pridobi delovne izkušnje. Hkrati mu lahko stojite ob strani tako, da začnete zanj varčevati. Hitreje in učinkoviteje pa boste oboji dosegli zaželeno, če se boste čim prej posvetovali s strokovnjakom v banki in skupaj naredili načrt. Le s spremembo miselnosti in ustreznim kratkoročnim in dolgoročnim načrtom, ki sta usklajena z našimi možnostmi, lahko spremenimo trenutno statistiko mladih v Sloveniji, predvsem pa svoje življenje.

5 korakov do izpolnjevanja želja in ciljev

1. Želje jasno opredelimo in opišemo finančne cilje.
2. Ovrednotimo vsakega izmed ciljev.
3. Finančni cilji:
 - po pomembnosti:
 - prednostni (nujni): varnostna rezerva,
 - strateški (pomembni): pokojninska rezerva;
 - po času:
 - kratkoročni,
 - srednjeročni,
 - dolgoročni finančni cilji.
4. Natančna opredelitev ciljev nam omogoča, da izberemo primerno obliko varčevanja ali kredita in s tem tvegamo le toliko, kot je nujno potrebno.
5. Izvedljivost načrta financiranja ciljev preverimo tako, da ugotovimo skupno mesečno obveznost za uresničitev finančnih ciljev v postavljenih rokih in jo primerjamo z mesečnimi neto prihodki oziroma ugotovimo razmerje med izdatki in prihodki.

V skoraj vseh življenjskih situacijah se srečujemo s tveganjem. Že večkrat ste slišali in prebrali znani »o tveganju se posvetujte z zdravnikom ali farmacevtom«. Toda dobro vemo, da niso tvegana le zdravila, ampak je verjetno še bolj tvegano, če predpisanih zdravil ne jemljemo.

Ko tvegamo, če nič ne tvegamo

Izjemno pomembna je tudi verjetnost – če vemo, da ob jemanju nekega zdravila v 50 odstotkih dobimo prebavne težave, je jasno, da je to bolj tvegano, kot če obstaja 0,01-odstotna verjetnost za glavobol. Tako tudi verjetna odsotnost policistov in redke promet zmanjšata tveganje prečkanja ceste zunaj označenega prehoda.

Odnos do tveganja

Veliko vlogo ima pri tem tudi odnos posameznika do tveganja. Po tem, koliko tveganja dopuščamo v lastnem življenju, se zelo razlikujemo – podjetniki denimo prevzemajo veliko večja tveganja od zaposlenih v javni upravi. Je racionalno prevzemati tveganja? Kot smo prikazali s primeri, tveganje nima le ene plati, vselej jih obstaja več. Tako na primer zaposleni v javni upravi veliko bolj tvega, da ne bo nikoli resnično obogatel, kot to velja za podjetnika. Drugače povedano, verjetnost, da podjetnik obogati, je veliko večja od verjetnosti, da obogati nekdo, ki je vso delovno dobo varno

zaposlen v neki službi. Je torej racionalno stopiti na pot podjetništva? Odvisno od odnosa do tveganja – verjetnost izgube premoženja in posledično nižje kakovosti življenja je pri podjetnikih večja.

Bolj in manj varne naložbe

Zgodba je zelo podobna na področju financ – obstajajo bolj in manj varne naložbe, pri čemer pa je relativna tveganost odvisna od tega, kaj posameznik želi doseči s svojimi finančnimi naložbami. Klasično velja, da so manj tvegane

vrednosti. Zavedati pa se je treba, da se – podobno kot je z javnimi uslužbenci – vlagatelji v manj tvegane naložbe izpostavljajo tveganju, da zaradi svoje netvegane odločitve ne bodo omembe vredno zvišali realne vrednosti svojih prihrankov.

Tveganje »varnega« naloganja sredstev je sicer razito odvisno od ročnosti investiranja sredstev. Če veljajo smernice iz zgornjega odstavka za izrazito kratkoročno varčevanje, pa že pri enoletnem obdobju varčevanja velja, da je s staljša najmanjšega

inflacija že močno zraste in zmanjša kupno moč varno naloženih prihrankov. Donosnosti delnic in drugih »realnih« naložb pa so proti dvigu inflacije in obrestnih mer relativno precej bolj imune. Dodatno moramo upoštevati, da pridejo tudi obdobja raznih »grških« kriz, ko nenadoma tudi netvegane naložbe v državne vrednostne papirje niso več netvegane.

Varčevanje za dodatno pokojnino

Zanimivo je, da je pri varčevanju za udobno in varno starost oziroma dodatno pokojnino točka preloma po približno 15 letih varčevanja. Takrat predvidoma postanejo realne naložbe, kot so delnice in nepremičnine, ob tem da je njihova pričakovana donosnost višja, hkrati tudi manj tvegane od »manj tveganih naložb« v klasičnem smislu, vsaj upoštevaje večdesetletne zgodovinske izkušnje.

Pomembna je likvidnost naložb

Vlagatelji bi zato morali določiti pričakovano dobo varčevanja, tj. čas do

trenutka, ko nameravajo te prihranke porabiti, in temu ustrezno prilagoditi sestavo svojih naložb. Za vsak slučaj pa je smiselno, da je pretežni del naložb likviden, saj tako dosežejo, da lahko ob izrednih dogodkih te prihranke tudi črpajo. Zaradi varnosti je za mnoge vlagatelje pač likvidnost pomembnejša od majhne nihajnosti naložb.

mag. Kruno Abramovič,

predsednik uprave, NLB Skladi

Ključno sporočilo

Obstajajo bolj in manj varne naložbe. Zavedati pa se je treba, da se vlagatelji v manj tvegane naložbe izpostavljajo tveganju, da zaradi svoje netvegane odločitve ne bodo omembe vredno zvišali realne vrednosti svojih prihrankov.

Preveč izbire, več zadolževanja?

Raziskovalci ljubezenskih razmerij v tradicionalnih okoljih, kjer imajo starši ključno vlogo pri izbiri otrokovega zakonca in kjer je izjemno težko doseči ločitev, radi poudarjajo, da ljudje, ki nimajo izbire, delujejo veliko bolj zadovoljni s svojim zakonom kot tisti, ki jim izbira ljubezenskega objekta pomeni ključen element osebne svobode. Zadovoljstvo ni povezano s tem, da naj bi starši najbolje vedeli, kaj je dobro za njihovega otroka in bi tako izbrali pravo osebo, ampak velikokrat s tem, da se sprijaznijo z izbiro nekega drugega.

Paradoks izbire je, da takrat, ko nečesa ne moremo vrniti ali zamenjati, najdemo načine, da se prepričamo, da smo pravzaprav dobro izbrali. Nenehna možnost menjavanja namreč hitro povzroča občutek, da stvar, ki smo jo izbrali, ni dobra in da obstaja nekaj boljšega. Družba, ki tako zelo poudarja možnost izbire, posameznika dela za zelo odgovornega za svoje izbire. Slednji ima tako velikokrat občutek, da je njegovo nezadovoljstvo povezano s tem, ker je napačno izbral. Tu ne gre le za izbiranje potrošnih dobrin, ampak tudi za izbor kariere, telesa, imeti otroke ali ne, kako se starati, kako skrbeti za telo in seveda kako biti čim bolj privlačen, kako imeti zadovoljno ljubezensko življenje in podobno.

Toda ne glede na to, kako premišljeno se lotimo svojih izbir, bomo mnoge naredili na nezaveden način. Ljubezen bomo morda našli, ko je sploh ne bomo iskali; hišo bomo kupili, ker nas spominja na hišo staršev; obleko, ker bi bili radi videti mogočno; avto pa morda zato, da naredimo soseda zavistnega. Neka ameriška študentka, ki si je ob študiju služila denar v prodajalni avtomobilov, mi je opisala, kako je postala pri svojem poslu izjemno uspešna. Strankam je najprej odkrito svetovala, kakšen avto bi bil zanje ustrezen glede na njihove denarne zmožnosti, število družinskih članov in življenjske potrebe. Običajno so bili navdušeni nad njenimi namigi, seveda pa so se po dolgem pogovoru odločili, da stvar prespijo in se z odločitvijo vrnejo naslednji dan. Tik preden so se poslovili, jim je navrgla, da je avto, o katerem so se pogovarjali, zanje idealen, ampak nekoč v prihodnje, ko bodo imeli več denarja, bi jim svetovala, da kupijo avto, ki je

Dr. Renata Salecl,

filozofinja in sociologinja, predavateljica na pravni fakulteti v New Yorku in znanstvenica leta 2010, avtorica knjige *Izbira*, ki je izšla v Veliki Britaniji in jo že prevajajo v več jezikov.

malce večji in dražji in seveda veliko bolj prestižen. Večina kupcev se je naslednji dan vrnila z odločitvijo, da bodo raje malce stisnili in si že zdaj kupili dražji avto. Ob tem ni šlo za to, da bi bili kupci pogoltni in neučakani, k novi izbiri jih je privedlo dejstvo, da so sami sebe želeli videti v luči, ki jo je naslikala prodajalka – kot bolj uspešne, bogate ljudi, ki si seveda privoščijo temu primeren luksuzen avto.

“Zagata potrošniške družbe ni le to, da se posameznik izgublja v izbiri dobrin, ampak tudi, da se za pridobivanje teh dobrin nenehno zadolžuje.”

Zagata potrošniške družbe ni le to, da se posameznik izgublja v izbiri (mnogokrat nepotrebnih) dobrin, ampak tudi, da se za pridobivanje teh dobrin nenehno zadolžuje. Prav zadolženi posameznik je najbolj pokoren posameznik. Ko so ob

ekonomski krizi mnoge države začele kar počez klestiti svoje proračune, danes ukinjale te programe, jutri druge, potem pa spet vlagale denar v neke na hitro sprejete rešitve, se je postavilo vprašanje, kako to, da so ljudje takšno premetavanje denarja sprejeli precej mirno. Ni šlo za spoznanje, da je država do tedaj preveč trošila, zdaj pa je treba zategniti pas. Pasivnost je bila povezana tudi s tem, da se jim je hitro vzbudil občutek krivde, da so sami preveč trošili. Še posebej v zelo razvitih državah so ljudi z vseh strani nagovarjali, naj se zadolžujejo.

Ker potrošniška družba temelji na tem, da ljudje kupujejo izdelke, ki jih ne potrebujejo in ki so zunaj njihovih finančnih zmožnosti, je zadolževanje bistveno povezano z razvojem. Toda ekonomska kriza, ekološke katastrofe, staranje prebivalstva in seveda tudi želja ljudi, da bi živeli v manj razslojeni družbi ter da bi imeli kvalitetnejše življenje z več prostega časa, nas vse bolj silijo, da preizprašamo, ali obstaja alternativno razmišljanje o tem, v katero smer naj bi razvoj sploh šel.

Lastnosti posameznih produktov in storitev NLB Skupine

PRODUKTI IN STORITVE

individualno upravljanje in borzno posredovanje

Slovenija delniški
Zahodni Balkan delniški
NLB Skladi – Južna, srednja in vzhodna Evropa delniški
Farmacija in zdravstvo delniški
Visoka tehnologija delniški
Naravni viri delniški

Azija delniški
Dinamični delniški
Evropa delniški
Visoko rastoča gospodarstva delniški
Svetovno razviti trg delniški
Globalni delniški
Kombinirani globalni
Nova Evropa uravnoteženi

Obežniški EUR
Fund Partners NLB Skladi –
Garantirani sklad Azija 1 *
Fund Partners NLB Skladi –
Garantirani sklad Evropa 1 *

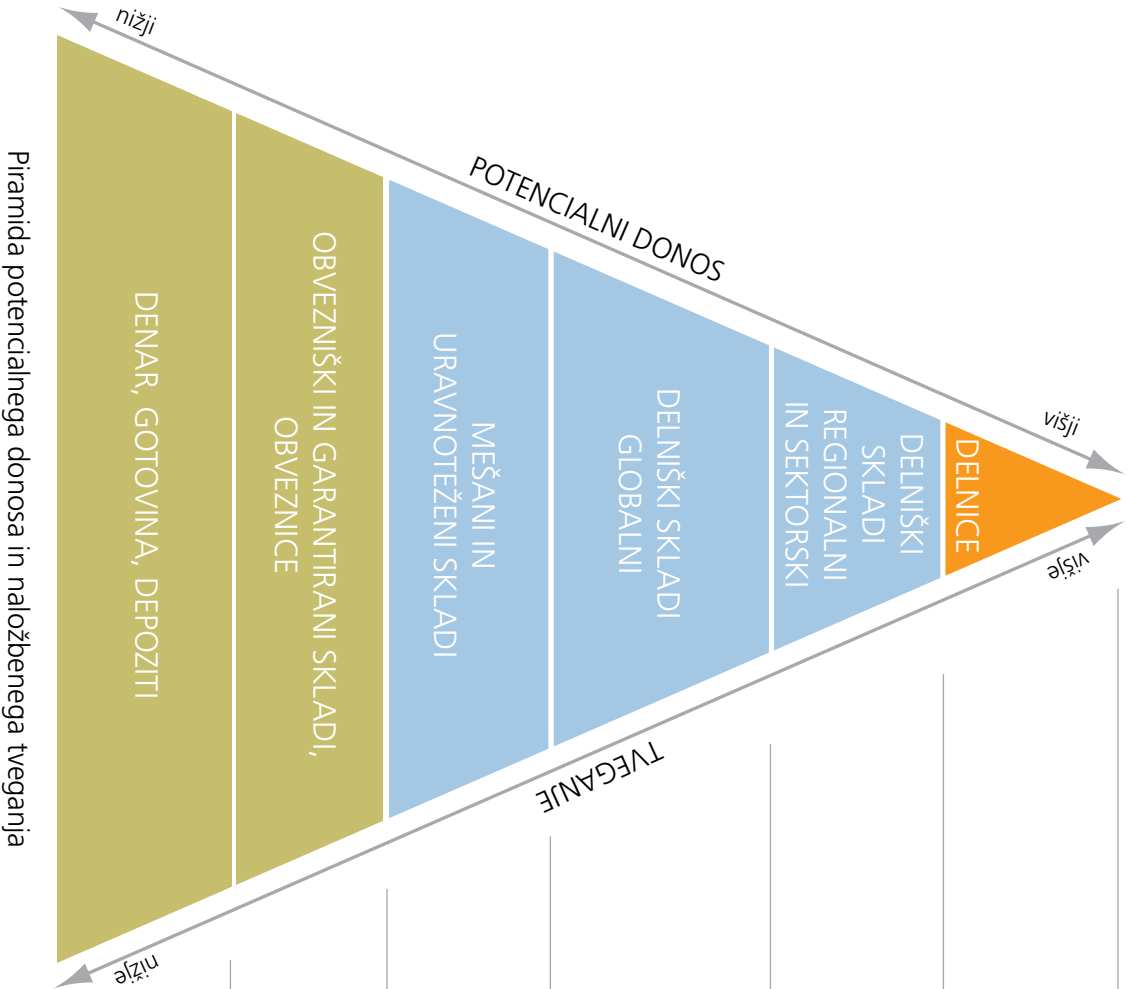
Zavarovanja in skladi
NLB Vita Izbrana
NLB Vita Razigrana
NLB Naložba Vita Multi

Depoziti in skladi / zavarovanja / individualnega upravljanja - kombinacija

NLB Varčevalni račun
NLB Postopno varčevanje
NLB Rentno varčevanje
NLB Kratkoročno postopno zavarovanje
NLB Premijsko varčevanje
NLB Strukturiran depozit

Zavarovanja in zajemni donos
NLB Vita Zanesljiva
NLB Vita Senior
NLB Vita Razigrana
NLB Evro in devizni depozit
NLB Rentno varčevanje z vezavo depozita
NLB Depozit za črpanje rente
NLB Depozitni par
NLB Depozit za 5

* NLB d.d. izvaja le trženje tega podsklada.

Piramida potencialnega donosa in naložbenega tveganja

KONTAKTNE INFORMACIJE/SVETOVANJE

NLB Skladi	NLB Vita, življenjska zavarovalnica	NLB Varčevanja, NLB Depoziti, NLB Računi	NLB Naložbe v vrednostne papirje
080 22 86	080 87 98	080 15 85	01/476 51 99
www.nlbskladi.si	www.nlbvita.si	www.nlb.si	www.nlb.si/borza

bankárna -e ž (a); NLB Bankarna

1. konceptna NLB Poslovalnica na Čopovi 3 v Ljubljani; **2.** svetovalnica z brezplačnim osebnim finančnim svetovanjem; **3.** predavalnica, kjer potekajo redna in brezplačna predavanja s področja osebnih financ; **4.** poslovalnica s sodobno tehnološko opremo, ki je na voljo strankam za uporabo in preizkušanje (iPad, bančni avtomat, bančni infomat, zaslon

na dotik, elektronski prikazovalniki); **5.** poslovalnica s čitalnico (dnevni časopisi, finančne revije in priročniki, brošure NLB, poljudnofinančna literatura ter brezplačni WiFi dostop do spleta) za poučno sprostitev in osvežitve; **6.** nova NLB Poslovalnica, ki se odpre junija 2011